

3. Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich

Sprawa 267/8311 Aissatou Diatta v. Land Berlin

Słowa kluczowe

Swoboda przepływu pracowników; Prawo pobytu członków rodziny pracownika migrującego w państwie przyjmującym; Małżeństwo pozostające w separacji; Art. 10 i 11 Rozporządzenia Rady Nr 1612/68.

Członkowi rodziny pracownika migrującego przysługuje uprawnienie do wspólnego zamieszkania z nim w państwie przyjmującym. Art. 10 Rozporządzenia nie formułuje wymagań, by to wspólne zamieszkiwanie miało charakter stały, a jedynie w ust. 3 tego artykułu wskazano, że pracownik powinien dysponować dla swojej rodziny lokalem o odpowiednim standardzie.

Taka interpretacja zgodna jest z duchem art. 11 Rozporządzenia, który przyznaje członkowi rodziny pracownika prawo do podejmowania zatrudnienia na całym terytorium danego Państwa Członkowskiego, nawet jeśli to zatrudnienie miałyby być wykonywane w miejscu oddalonym od miejsca pobytu pracownika migrującego.

Zgodnie z art. 10 Rozporządzenia Nr 1612/68, od członków rodziny pracownika migrującego nie wymaga się nieprzerwanego zamieszkiwania z nim pod jednym dachem dla uznania, że spełniają oni warunki do uzyskania pozwolenia na pobyt. Natomiast art. 11 Rozporządzenia nie stanowi samoistnego uprawnienia do uzyskania takiego pozwolenia, które byłoby niezależne od warunków określonych w art. 10 Rozporządzenia.

11 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 13 lutego 1985 r., Zb. Orz. 1985, s. 567.

Sprawa C– 369/9012 Mario Vicente Micheletti and others
v. Delegación del Gobierno en Cantabria

Słowa kluczowe

Swoboda przepływu pracowników; Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej; Obywatel państwa członkowskiego posiadający jednocześnie obywatelstwo państwa nieczłonkowskiego; Art. 52 TEWG (obecny art. 43 TWE); Dyrektywa Rady 73/148.

W świetle prawa międzynarodowego i z poszanowaniem prawa wspólnotowego do każdego państwa członkowskiego należy określanie warunków nabycia i utraty obywatelstwa. Niemniej ustawodawstwo krajowe państwa członkowskiego nie może ograniczać efektów obywatelstwa innego państwa członkowskiego poprzez ustanawianie dodatkowych warunków uznania takiego obywatelstwa, w kontekście realizacji fundamentalnych wolności gwarantowanych przepisami Traktatu.

Zgodnie z przepisami prawa wspólnotowego dotyczącymi swobody prowadzenia działalności gospodarczej, Państwo Członkowskie nie może odmówić prawa do korzystania z tej swobody obywatelowi innego Państwa Członkowskiego, który posiada również obywatelstwo państwa nieczłonkowskiego, opierając taką odmowę na przepisach krajowych, według których uznaje się go za obywatela państwa nieczłonkowskiego.

Sprawa C–43/9313 Raymond Vander Elst v. Urząd Migracyjny

Słowa kluczowe

Swoboda świadczenia usług; Zasada niedyskryminacji; Działalność usługowa ustanowiona w jednym państwie członkowskim i wykonywana w innym przez pracowników posiadających obywatelstwo państwa nieczłonkowskiego; Stosowanie przez państwo członkowskie zasad dotyczących dostępu do rynku pracy pracowników posiadających obywatelstwo państw nieczłonkowskich; Art. 59 i 60 TEWG (obecny art. 49 i 50 TWE).

System zawierający wymóg uzyskania przez obywateli państw nieczłonkowskich pozwolenia na pracę od właściwych władz francuskich, służy regulacji dostępu pracowników z państw trzecich do francuskiego rynku pracy.

Pracownicy, którzy posiadają zatrudnienie w jednym z państw członkowskich i czasowo przebywają w innym państwie członkowskim w celu wykonania usługi,

12 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 7 lipca 1992 r., Zb. Orz. 1992, s. I-4239.

13 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 9 sierpnia 1994 r., Zb. Orz. 1994, s. I-3803.

w żadnym wypadku nie poszukują dostępu do rynku pracy w tym państwie, o ile po wykonaniu usługi powrócą do państwa pochodzenia bądź pobytu.

Art. 59 i 60 TEWG (obecny art. 49 i 50 TWE) należy interpretować w ten sposób, iż zakazują one państwu członkowskiemu wymagania uzyskania pozwolenia na pracę przez pracowników będących obywatelami państw nieczłonkowskich, którzy posiadają legalne zatrudnienie w przedsiębiorstwach ustanowionych w innym Państwie Członkowskim i przebywają na terytorium tego państwa w celu wykonania usługi.

Sprawy połączone C-64/96 i C-65/9614 Land Nordrhein–Westfalen
v. Kari Uecker i Vera Jacquet v. Land Nordrhein–Westfalen

Słowa kluczowe

Swoboda przepływu pracowników; Prawo członków rodziny pracownika do podjęcia zatrudnienia; Sytuacja całkowicie krajowa; Obywatel państwa nieczłonkowskiego pozostający w związku małżeńskim z obywatelem państwa członkowskiego, który nigdy nie korzystał z prawa do swobodnego przemieszczania się pracowników; Art 11 Rozporządzenia Rady Nr 1612/68.

Obywatel państwa nieczłonkowskiego, pozostający w związku małżeńskim z pracownikiem posiadającym obywatelstwo państwa członkowskiego, nie może powoływać się na uprawnienia gwarantowane w art. 11 Rozporządzenia Rady Nr 1612/68, w sytuacji gdy ten pracownik nigdy nie korzystał z prawa do swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Wspólnoty.

Opracowała: Anna Brzozowska

Sprawa C–200/02¹⁵ Kunqian Catherine Zhu i Man Lavette Chen
v. Secretary of State for the Home Department

Słowa kluczowe

Dyrektywa 90/364; Prawo pobytu; Dziecko mające obywatelstwo państwa członkowskiego, ale przebywające w innym państwie członkowskim; Rodzice będący obywatelami państwa trzeciego; Prawo pobytu matki w tym drugim państwie członkowskim

Art. 18 TWE oraz Dyrektywa 90/364 nadają małoletniemu obywatelowi państwa członkowskiego w wieku dziecięcym, objętemu stosownym ubezpieczeniem zdrowotnym i pozostającemu na utrzymaniu jednego z rodziców będącego obywatelem państwa trzeciego, którego środki wystarczają na to, aby pierwszy z wymienionych nie stał się obciążeniem dla finansów publicznych przyjmującego państwa członkowskiego, prawo pobytu na czas nieograniczony na terytorium tego państwa.

Odmówienie obywatelowi państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, sprawującemu opiekę nad dzieckiem, któremu art. 18 TWE oraz Dyrektywa 90/364 przyznają prawo pobytu, możliwości przebywania z tym dzieckiem w przyjmującym państwie członkowskim, pozbawiałaby skuteczności prawo pobytu tego ostatniego. Oczywiście jest przecież, że korzystanie z prawa pobytu przez małoletnie dziecko pociąga za sobą prawo tego dziecka do towarzystwa osoby sprawującej opiekę oraz możliwość zamieszkania z nim w przyjmującym państwie członkowskim przez tę osobę.

Jeżeli art. 18 TWE oraz Dyrektywa 90/364 przyznają prawo pobytu na czas nieograniczony w przyjmującym Państwie Członkowskim małoletniemu obywatelowi innego Państwa Członkowskiego w wieku dziecięcym, te same przepisy umożliwiają rodzicom sprawującym opiekę nad tym obywatelem przebywanie wraz z nim w przyjmującym Państwie Członkowskim.

15 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 19 października 2004 r., Zb. Orz. 2004, s. I–9925. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=390504:cs&lang=pl&list=390504:cs,390500:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>

Sprawa C–157/03¹⁶ Komisja Wspólnot Europejskich v. Królestwo Hiszpanii

Słowa kluczowe

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego; Dyrektywy 68/360/EWG, 73/148/EWG, 90/365/EWG i 64/221/EWG; Prawo pobytu; Dokument pobytowy; Obywatel państwa trzeciego będący członkiem rodziny obywatela wspólnotowego; Termin wydania dokumentu pobytowego

Wiza pobytowa jako konieczny do uzyskania dokumentu pobytowego wymóg stawiany przez przepisy hiszpańskie i, w konsekwencji, odmowa wydania tego dokumentu obywatelowi państwa trzeciego będącego członkiem rodziny obywatela wspólnotowego z powodu niedopełnienia przez niego obowiązku złożenia uprzednio wniosku o wizę pobytową w konsulacie hiszpańskim, stanowi środek sprzeczny z przepisami Dyrektyw 68/360, 73/148 i 90/365.

Nie dokonując prawidłowo transpozycji do wewnętrznego porządku prawnego Dyrektywy 68/360, 73/148 i 90/365, a w szczególności uzależniając wydanie dokumentu pobytowego obywatelom państwa trzeciego będącym członkami rodziny obywatela wspólnotowego korzystającego z prawa do swobodnego przemieszczania się od obowiązku uzyskania wizy pobytowej, oraz nie wydając dokumentu pobytowego tak szybko, jak to jest możliwe, a w każdym razie nie później niż sześć miesięcy od daty złożenia wniosku o wydanie tego dokumentu, niezgodnie z przepisami Dyrektywy 64/221, Królestwo Hiszpanii uchybiło zobowiązaniom państwa członkowskiego, które ciążyą na nim na mocy tych Dyrektyw.

Sprawa C–503/03¹⁷ Komisja Wspólnot Europejskich v. Królestwo Hiszpanii

Słowa kluczowe

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego; Dyrektywa 64/221/EWG; Obywatele państw trzech będący małżonkami obywateli państwa członkowskiego; Prawo wjazdu i pobytu; Ograniczenia ze względu na porządek publiczny; System informacyjny Schengen; Wpis do celów odmowy wjazdu

Państwo członkowskie może dokonać wpisu do celów odmowy wjazdu w ramach SIS w odniesieniu do obywatela państwa trzeciego będącego małżonkiem

16 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 14 kwietnia 2005 r., Zb. Orz. 2005, s. I–2911. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=397987:cs&lang=pl&list=397987:cs,397897:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.

17 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 31 stycznia 2006 r., Zb. Orz. 2006, s. I–1097. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=421201:cs&lang=pl&list=421201:cs,421092:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.

obywatela państwa członkowskiego tylko, jeżeli stwierdzone zostanie, że obecność tej osoby stanowi rzeczywiste, istniejące i dostatecznie poważne zagrożenie podstawowych interesów społeczeństwa w rozumieniu Dyrektywy 64/221.

W tej sytuacji wpis do SIS, dotyczący obywatela państwa trzeciego będącego małżonkiem obywatela państwa członkowskiego, stanowi jak najbardziej oznakę istnienia przyczyny uzasadniającej odmowę wjazdu na obszar Schengen. Jednakże ta oznaka powinna być potwierdzona przez informacje umożliwiające państwu członkowskiemu konsultującemu SIS stwierdzenie, przed odmową wjazdu na obszar Schengen, że obecność tego cudzoziemca na obszarze Schengen stanowi rzeczywiste, istniejące i dostatecznie poważne zagrożenie podstawowych interesów społeczeństwa.

Bez wcześniejszego dokonania weryfikacji, czy ich obecność stanowi rzeczywiste, istniejące i dostatecznie poważne zagrożenie podstawowych interesów społeczeństwa, władze hiszpańskie nie mogły zasadnie odmówić zainteresowanym prawa wjazdu.

W odniesieniu do tej weryfikacji należy wskazać, że o ile zasada lojalnej współpracy, stanowiąca podstawę dorobku Schengen, oznacza, że państwo członkowskie, które konsultuje SIS, bierze pod uwagę wskazówki udzielone mu przez państwo wprowadzające wpis, oznacza to również, że państwo wprowadzające wpis powinno udostępnić państwu konsultującemu SIS uzupełniające informacje, umożliwiające dokonanie konkretnej oceny rozmiaru zagrożenia, jakie może stanowić osoba objęta wpisem.

Odmawiając obywatelowi państwa trzeciego prawa wjazdu na obszar Schengen oraz odmawiając wydania wizy w celu wjazdu na ten obszar obywatelom państwa trzeciego będącym małżonkami obywateli państwa członkowskiego z tego tylko powodu, że byli oni objęci wpisem do celu odmowy wjazdu w ramach systemu informacji Schengen, nie dokonując uprzednio oceny, czy obecność tych osób stanowi rzeczywiste, istniejące i dostatecznie poważne zagrożenie podstawowych interesów społeczeństwa, Królestwo Hiszpanii uchybiło zobowiązaniom, ciążącym na nim na mocy art. 1–3 Dyrektywy 64/221.

Sprawa C–1/05¹⁸ Yunying Jia v. Migrationsverket

Słowa kluczowe

Dyrektywa 73/148/EWG; Obywatel państwa członkowskiego prowadzący działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim; Prawo pobytu wstępnego małżonka, jeśli wstępny i małżonek są obywatelami państwa trzeciego – Obowiązek po stronie wstępnego zgodnego z prawem przebywania w państwie członkowskim w chwili, gdy dołącza do swojej rodziny w państwie członkowskim prowadzenia działalności; Wymagane dowody dla uznania za wstępnego na utrzymaniu

Prawo wspólnotowe nie zobowiązuje państw członkowskich do uzależnienia przyznania prawa pobytu obywatelowi państwa trzeciego, będącemu członkiem rodziny obywatela wspólnotowego, który skorzystał ze swobody przepływu, od tego, czy członek rodziny przebywał wcześniej zgodnie z prawem na terytorium innego państwa członkowskiego.

Wykładni art. 1 ust. 1 lit. d) Dyrektywy 73/148 należy dokonywać w ten sposób, że przez wyrażenie „na [ich] utrzymaniu” rozumie się konieczność wsparcia materialnego członka rodziny obywatela wspólnotowego, który w rozumieniu art. 43 TWE osiedlił się w innym państwie członkowskim, ze strony tego obywatela lub jego małżonka, w celu zaspokojenia zasadniczych potrzeb tego członka rodziny w jego państwie pochodzenia w chwili, gdy ten składa wniosek o dołączenie do tego obywatela. Wykładni art. 6 lit. b) tej Dyrektywy należy dokonywać w ten sposób, że dowód na konieczność wsparcia materialnego może zostać przedstawiony za pomocą wszelkich odpowiednich ku temu środków, lecz samo zobowiązanie się obywatela wspólnotowego lub jego małżonka do utrzymywania tego członka rodziny nie musi być uznane za dowód na istnienie jego rzeczywistej zależności.

Sprawa C–10/05¹⁹ Cynthia Mattern i Hajrudin Cikotic
v. Ministre du Travail et de l'Emploi

Słowa kluczowe

Rozporządzenie 1612/68; Obywatel państwa trzeciego będący małżonkiem obywatela wspólnotowego; Obywatel wspólnotowy zatrudniony w innym państwie członkowskim niż państwo obywatelstwa; Prawo do zatrudnienia obywatela państwa trzeciego w państwie członkowskim obywatelstwa małżonka

18 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 9 stycznia 2007 r., niepublikowane. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=438753:cs&lang=pl&list=438753:cs,435618:cs,425900:cs,&pos=1&page=1&nbl=3&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>

19 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 30 marca 2006 r., Zb. Orz. 2006, s. I–3145. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=424317:cs&lang=pl&list=424317:cs,418808:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.

Prawo do zatrudnienia na podstawie art. 11 Rozporządzenia 1612/68 nie przyznaje członkom rodziny pracowników migrujących odrębnego prawa do swobodnego przepływu, ponieważ przepis ten służy raczej pracownikowi migrującemu, do którego rodziny należy obywatel państwa trzeciego jako jego małżonek lub dziecko pozostające na jego utrzymaniu.

Art. 11 Rozporządzenia 1612/68 nie przyznaje obywatelowi państwa trzeciego prawa do zatrudnienia w innym państwie członkowskim niż to państwo, w którym jego małżonek, obywatel wspólnotowy korzystający ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się, jest lub był zatrudniony.

Sprawa C-241/05²⁰ Nicolae Bot v. Préfet du Val-de-Marne

Słowa kluczowe

Konwencja wykonawcza do układu z Schengen; Warunki przemieszczania się obywateli państwa trzeciego niepodlegających obowiązkowi wizowemu; Maksymalny trzymiesięczny pobyt w ciągu sześciomiesięcznego okresu liczonego od daty pierwszego wjazdu na obszar Schengen; Kolejne pobyty; Pojęcie „pierwszego wjazdu”.

Wykładni art. 20 ust. 1 Konwencji wykonawczej do układu z Schengen należy dokonywać tak, że pojęcie „pierwszego wjazdu” zawarte w tym przepisie dotyczy, poza w ogóle pierwszym wjazdem na obszar Schengen, pierwszego wjazdu na ten obszar po upływie sześciomiesięcznego okresu liczonego od tego w ogóle pierwszego wjazdu, jak również każdego innego pierwszego wjazdu po upływie każdego nowego sześciomiesięcznego okresu liczonego od poprzedniej daty pierwszego wjazdu.

Opracowała: Karolina Kudrycka

20 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z 3 października 2006 r., Zb. Orz. 2006, s. I-9627. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=433798:cs&lang=pl&list=433798:cs,425906:cs,&pos=1&page=1&nbl=2&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=#texte>.